

Het Concilie van Nicea: waar ging het over?

Mike Oppenheimer, <http://www.letusreason.org/Trin13.htm>; administrator@letusreason.org

Vertaling, inlassen en voetnoten door M.V. dd. 4-8-2010

1. Wikipedia over de Geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel

De geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel is de tekst waarin voor de eerste keer in de christelijke geschiedenis de fundamentele doctrines van het Christendom werden vastgesteld:

1. de leer van de incarnatie/menswording van God in de persoon van Jezus Christus en
2. de triniteitsleer (er bestaat maar één God, maar deze manifesteert zich in drie personen).

De eerste aanzet hiertoe werd gegeven tijdens het eerste oecumenische Concilie van Nicea in 325 door de kerkleiders (later betiteld als patriarchen) van de 3 grote christelijke centra: Rome, Alexandrië en Antiochië, alsmede van de zetel van Jeruzalem. Dit Concilie rekende af met het arianisme en verklaarde dit tot ketterij. Arius¹, de naamgever van deze christelijke stroming en priester in Alexandrië, verkondigde dat Christus geen goddelijke natuur had maar een door God geschapen - weliswaar superieur - mens was en daarom als "Zoon van God" ondergeschikt was aan God de Vader. In antwoord op deze opvatting bepaalde het Concilie van Nicea dat Christus geen halfgod maar God was en in essentie één met de God de Vader.

De triniteitsleer werd in Nicea nog niet uitgewerkt, want over de Heilige Geest, de derde Goddelijke persoon, werd nog niet gesproken. Dit gebeurde pas tijdens het oecumenisch concilie van Constantinopel in 381². Dit stelde de geloofsbelijdenis van Nicea als onveranderlijk vast met als belangrijkste toevoeging dat de Heilige Geest als derde goddelijke persoon evenveel God was als God de Vader en Christus de Zoon van God en die, zo zegt de tekst, "voortkomt uit de Vader". http://nl.wikipedia.org/wiki/Niceaanse_geloofsbelijdenis.

2. Encarta over de leer van de Drie-eenheid

De leer van de Drie-eenheid (het trinitarisch dogma) heeft zich in de vroeg-christelijke kerk organisch ontwikkeld uit de leer omtrent Christus als wezenseen met God. Het woord 'Drie-eenheid' komt in het Grieks het eerst voor bij Theophilus van Antiochië (ca. 180)³. Het Concilie van Nicea (325) heeft tegen Arius (die de Zoon, het Woord van God, hield voor een aan de Vader ondergeschikt en door Deze geschapen wezen) de wezenseenheid (de *homo-ousia*) van de Zoon met de Vader beleden. Vanzelf moest toen de vraag ontstaan op welke wijze dan toch van de éne God kan worden gesproken. Deze vraag klemde te meer nadat het 'wezenseen' ook was uitgesproken omtrent de Heilige Geest (Concilie van Constantinopel in 381: 'die met de Vader en de Zoon *tezamen* aanbeden en *mede* verheerlijkt wordt...'). Er waren toen ook bestrijders van deze wezenseenheid van de Geest met de Vader en de Zoon. In de periode 325–381 kwam men vooral door de denkbeelden van de drie grote Cappadociërs Gregorius van Nyssa, Gregorius van Nazianze en Basilius de Grote tot een scherper doordenking van begrippen als *ousia* en *hypostasis*, wezen en persoon. Een expliciete formulering is gegeven in het Westerse Credo *Quicumque* [= eerste woord van en vaak gebezigde naam voor de zgn. Athanasiaanse geloofsbelijdenis]. Microsoft Encarta Encyclopedie 2002 Winkler Prins.

Het Niceaanse concilie van keizer Constantijn⁴ wordt gewoonlijk aangewezen als de bron van de leer der Drie-eenheid (of Triniteit), maar de Drie-eenheid was reeds lang vóór Constantijn in de Kerk. Jehovah's getuigen en de meeste andere anti-trinitariërs hebben nooit een correcte voorstelling gehanteerd van de kerkgeschiedenis. Als zij de geschiedenis zouden kennen dan zouden ze niet naar Constantijn wijzen. Zij hebben deze foute interpretatie gecreëerd om strijd te voeren tegen een leugen. Zij portretteren de kerkgeschiedenis als een *bewijs* dat de leer der Drie-eenheid van heidense oorsprong is, van keizer Constantijn. De waarheid zal u verbazen.

¹ Arius (Grieks: Ἀρειος) (256 - ca. 336) is de stichter van het arianisme, een stroming in de vroege kerk. ... Uiteindelijk werd pas ruim een eeuw na Arius, op het Concilie van Chalcedon in 451 de leer van de drie-eenheid vastgelegd. [http://nl.wikipedia.org/wiki/Arius_\(theoloog\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Arius_(theoloog)).

² Concilie van Constantinopel I, in 381, bijeengeroepen door Oost-Romeinse keizer Theodosius I... Theodosius gebruikte gewoon zijn keizerlijke macht om de nog zeer grote invloedrijke groep aanhangers van het Arianisme zoveel mogelijk uit te schakelen. http://nl.wikipedia.org/wiki/Concilie_van_Constantinopel_I.

³ Theophilus van Antiochië in zijn brief aan Autolykus, II, XV: "In like manner also the three days which were before the luminaries, are types of the Trinity, of God, and His Word, and His wisdom". <http://www.earlychristianwritings.com/text/theophilus-book2.html>.

Zie ook http://en.wikipedia.org/wiki/Theophilus_of_Antioch. Theophilus stierf tussen 183-185.

⁴ Constantijn I de Grote, ca. 280-337. Keizer vanaf 306/8. http://nl.wikipedia.org/wiki/Constantijn_de_Grote.

De term “Trinitas”⁵ werd door kerkvader Tertullianus⁶ gepopulariseerd, zo’n 100 jaar vóór het Concilie van Nicea⁷ in zijn debat “*Tegen Praxeas*”⁸. Maar hij was niet de eerste om deze term te gebruiken: Theophilus⁹, Bisschop van Antiochië was de eerste (en we hebben het op schrift), vele jaren voordien [ca. 180] in zijn brief aan Autolycus, II, xv. We kunnen aannemen dat de term al werd gebruikt vóór Theophilus en gehanteerd werd als algemeen kerkelijk geloofsbegrip, temeer wegens de vele citaten die ons overgeleverd werden door de oude kerkleiders. Athenagoras¹⁰ die alle kerken vertegenwoordigde, schreef: “**they hold the Father to be God, and the Son God, and the Holy Spirit, and declare their union and their distinction in order**”. (*A plea for the Christians* [Een pleidooi voor de Christenen].10.3)¹¹.

De term werd gebruikt om eenvoudig te beschrijven dat de Drie simultaan bestaan als de ene God. Een man met de naam Praxeas promoveerde wat “monarchianisme”¹² genoemd wordt en dat een strikte vorm van monotheïstische progressie inhoudt: dat de Vader de Zoon werd, en de Zoon werd de Geest. Dit is de eenvoudigste vorm van modalisme [of sabellianisme¹³] en wordt vandaag beter “Oneness” genoemd. In weerwil van het feit dat de Kerk de Drie-eenheid heeft onderscheiden en gepromoot, zien we de Kerk ten prooi vallen van talloze ketterijen die zij trachtten buiten te houden.

Zoals we leren uit de geschiedenis hing de leer van de Drie-eenheid in wezen niet van enig concilie af, vermits ze werd gehanteerd door Tertullianus en anderen, lang voordat er een concilie werd opgeroepen over een leerstelling. De katholieke kerk wordt verweten de Drie-eenheid uitgevonden te hebben maar als we doorheen de geschiedenis kijken krijgen we een ander verhaal. De geschiedenis toont aan dat het Trinitariërs waren die een enkel kerkbestuur tegenstonden met een paus als haar hoofd - zij vonden dat niet uit. Zephyrinus (210) en Callistus (220) [of: Callixtus] waren de eerste bisschoppen die Mattheüs 16:18 voor zichzelf claimden en waren beiden modalistisch [zie sabellianisme] in hun visie op God. Tertullianus noemde hem [Callistus] een usurpator: “alsof hij de bisschop van de bisschoppen was”¹⁴. Het waren dus Oneness-gelovigen die voor het eerst hoofd wilden worden van de hele Kerk, niet Constantijn. Adolf Harnack zegt in zijn boek *the History of Dogma*: “**Modalisme ... was bijna een generatie lang de officiële theorie in Rome**” (3:53), wat een

⁵ In het woordenboek der oudheid, deel 3, pag. 2992, merkt G. Bartelink het volgende op: In *Adversus Praxean* polemiseert Tertullianus tegen Praxeas ... en behandelt de leer van de Drie-eenheid. Voor het eerst komt hier de term “trinitas” voor - <http://nl.wikipedia.org/wiki/Praxeas>. The term “Trinity” appears in Tertullian, for the first time, in Latin, as *trinitas* (Tertullian, *De Pudicitia* chapter 21. See McManners, *Oxford Illustrated History of Christianity*. p. 50.) (McManners, *Oxford Illustrated History of Christianity*, p. 53.). http://en.wikipedia.org/wiki/Theophilus_of_Antioch.

⁶ Tertullianus - ca. 160-220 - was een belangrijke, maar in sommige opzichten ook omstreden, kerkvader. Hij werd later [ca. 207; Encarta] een aanhanger van Montanus. <http://en.wikipedia.org/wiki/Tertullian>.

⁷ Let op: het Niceaanse concilie van 325 behandelde niet de hele triniteitsleer - enkel de goddelijkheid van Jezus. Het Concilie van Constantinopel in 381 heeft dat behandeld door aanvulling met de Heilige Geest. Zie bovenaan de eerste inlas: “Wikipedia over de Geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel” + voetnoten.

⁸ Praxeas heeft geen geschriften nagelaten; alles wat we over hem weten, weten we dankzij de Afrikaanse kerkvader Tertullianus. Praxeas werd geboren in Klein-Azië. ... Volgens het tractaat van Tertullianus wordt de doctrine van Praxeas gekenmerkt door een gebrek aan onderscheid tussen de Personen van de Drie-eenheid. Hij sluit daarmee nauw aan bij het modalisme en modalistisch monarchianisme. Voor Praxeas is Jezus Christus, de Zoon, niet meer dan een andere verschijningsvorm (*modus*) van God de Vader: het was dus de Vader, en niet de Zoon, die leed aan het kruis. <http://nl.wikipedia.org/wiki/Praxeas>.

Zie “*Tegen Praxeas*” (*Adversus Praxean*) hier: http://www.tertullian.org/articles/evans_praxeas_eng.htm.

⁹ Zie bovenaan de tweede inlas: “Encarta over de leer van de Drie-eenheid” + voetnoot.

¹⁰ Athenagoras van Athene: ca. 133-190. http://nl.wikipedia.org/wiki/Athenagoras_van_Athene.

¹¹ Zie “*A Plea for Christians*”: <http://www.earlychristianwritings.com/text/athenagoras-plea.html>.

¹² Monarchianisme: (van het Griekse: *μόνος*, *mónos* “enig”, “alleen” en *ἀρχεῖν*, *árchein* “heersen”) is een verzamelnaam voor ketterijen, waarin de *eenheid van God* (*monarchiam tenemus*) benadrukt wordt ten koste van de drievuldigheid. ... Tot het Monarchianisme worden het sabellianisme (of modalisme) gerekend, dat de Vader, Zoon en Heilige Geest als drie verschijningsvormen of toneelrollen van één Persoon beschouwt. <http://nl.wikipedia.org/wiki/Monarchianisme>.

¹³ Over het sabellianisme in zijn hedendaagse vorm (Oneness) kan u lezen op mijn site: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/sabellianisme.pdf>

¹⁴ In “*De Pudicitia*” (E: “*On Modesty*”, NL: “*Over Bescheidenheid*”, ca. 220).

Zie <http://www.bringyou.to/apologetics/a104.htm>; http://www.dacb.org/stories/tunisia/tertullian_.html; http://www.tertullian.org/articles/claesson_pudicitia_translation.htm.

probleem stelt bij hen die een Roomse origine van de Drie-eenheid claimen. Dit gebeurde vóór Constantijn, en Arius' ketterij won na Constantijn voor nog eens een periode van 50 jaar.

De waarheid is dat er geen Rooms-katholieke kerk bestond die het Christendom regeerde vóór Constantijn, omdat het Christendom toen een illegale religie was. Het was niet dan honderden jaren later dat de eerste tekenen van zo'n kerkbestuur oprezen waarbij er een Roomse bisschop als officieel hoofd van de Kerk was die functioneerde naar wat we vandaag kennen.

Vooraleer we het Concilie van Nicea kunnen begrijpen moeten we tenminste Constantijn begrijpen en wat plaatsvond. In 312 n.C. claimde Constantijn een visioen van God: de gedaante van een kruis vóór de zon. Velen geloven dat hij toen zijn bekering tot het Christendom announceerde. Constantijn zag een vlammend kruis in de lucht met in het Grieks de woorden *en toutoi nika* - *in dit teken overwinnen*. De volgende ochtend vroeg (dit volgens Eusebius) droomde Constantijn dat een stem hem beval de letter X met een lijn erdoor die gekruld is aan de bovenkant op de schilden van de soldaten te schilderen ... [de letters *chi* (X) en *rho* (P), als de beginletters van *Christos*]. Hij hoorde een stem zeggen dat hij in dit teken zou overwinnen. De overwinning die hij behaalde werd direct gelinkt aan het teken dat hij gezien had.

Het feit dat Constantijn het kruis en de zon samen zag kan verklaren waarom hij de Romeinse zonnegod aanbad, terwijl hij tegelijk beleed een christen te zijn om politieke en religieuze eenheid te brengen in zijn rijk. Constantijn bouwde een triomfboog die de zonnegod afbeeldde, en zijn munten hadden een afbeelding van de zon. Hij maakte ook een standbeeld van de zonnegod met zijn eigen gelaat erop, voor zijn nieuwe stad Constantinopel.

Onder Constantijn, in 312 n.C., werd het Christendom geadopteerd door Rome. Hij herriep de vervolgingsedicten van Diocletianus. Constantijn 'christianiseerde' het Romeinse rijk en maakte het Christendom tot staatsreligie. Maar hij paganiseerde ook het Christendom in Rome. Constantijns plan om eenheid en vrede te hebben in zijn rijk bereikte zijn doel en een 'gechristianiseerd Rome' en een politieke kerk maakten zich op om te regeren. Satan begon een proces van bederf van binnenin. Het heidense systeem infiltreerde langzaam in de Kerk, en de Kerk verenigde zich met het wereldse politieke systeem. Mensen werden tot christen gedoopt en hun heidense religie fuseerde met de Kerk. Heiligen werden vereerd, beelden kwamen de Kerk binnen onder christelijke namen, en ook werden relieken aanbeden. In de Oosterse Orthodoxie hadden iconen intrinsieke kracht.

Historici zijn verdeeld over de vraag of Constantijn wel echt een christen werd. Zijn karakter weerspiegelde zeker niet de leringen van Jezus Christus. Constantijn was ijdel, gewelddadig en bijgelovig. Constantijn wachtte tot hij op zijn sterfbed lag vooraleer te vragen gedoopt te worden. Het Christendom werd 'politiek correct'. Veel mensen kwamen de Kerk binnen voor andere redenen dan vergiffenis van zonden en heiliging.

Constantijn trok zich niet zoveel aan van theologische kwesties als hij deed voor het behouden van de vrede en voor zijn machtsspel. De opvolgende pausen claimden tenslotte de keizerlijke titels voor zichzelf: Pontifex maximus en Plaatsvervanger van Christus. Over de loop der tijden scheidten ware christenen zich af van de corrupte kerk en begonnen de pausen Antichrist te noemen en werden gemarteld.

Velen beweren dat de Drie-eenheidsleer uitgevonden werd door de Katholieke Kerk en het Concilie van Nicea (in Turkije) in de 4de eeuw. De geschiedenis toont een ander verhaal! Als men een leugen lang genoeg vertelt zullen de mensen die geloven. Dat is precies wat Jehovah's getuigen en andere sekten hebben gedaan. Zij hebben de geschiedenis aangepast.

Het was rond het jaar 318 dat de aandacht was gericht op een man met de naam Arius, die zich in oppositie plaatste tegen bisschop Alexander¹⁵ van Alexandrië, Egypte. Alexander leerde dat Jezus, de Zoon van God, eeuwig bestond, samen met de Vader. Arius introduceerde een nieuwe leer die dat tegensprak. Hij stond erop "dat er een tijd was dat de Zoon er niet was". Christus moest gerekend worden onder de geschapen wezens - erg verheven, dat wel, maar toch een schepsel. Deze

¹⁵ Alexander van Alexandrië († 326) was de 19de Patriarch van Alexandrië, vanaf 313. Hij was de leider van de oppositie tegen het Arianisme op het eerste Concilie van Nicea. http://en.wikipedia.org/wiki/Pope_Alexander_of_Alexandria.

controverse werd zo scherp dat het de Kerk verdeelde. Bisschop Alexander riep een synode samen en niet lang daarna werd Arius verklaard een ketterij te leren.

Arius schreef aan zijn vriend Eusebius¹⁶, bisschop van Nicomedië:

“...how grievously the bishop attacks and persecutes us, and comes full tilt against us, so that he drives us from the city as atheists, because we do not concur with him when he publicly preaches, ‘God always, the Son always; at the same time the Father, at the same time the Son; the Son co-exists with God, unbegotten; he is ever begotten, he is not born by begetting; neither by thought nor by any moment in time does God precede the Son; God always, Son Always, the Son exists from God himself’ ...”. And before he was begotten or created or appointed or established, he did not exist; for he was not unbegotten. We are persecuted because we say the Son had a beginning, but God is without beginning” (letter to Eusebius 321 AD Theodoret. Bishop of Cyrus 423-458 H.E.I.v).

Arius redeneerde dat vermits Jezus was verwekt, Hij een begin moest hebben. Hij associeerde het woord verwekken/genereren met schepping. Hij negeerde de vele schriftplaatsen die leren dat Christus vóór alle schepping bestond. Het is dus duidelijk dat Arius Christus als een geschapen wezen beschouwde, niet de eeuwige God in menselijk vlees.

Arius' vriend Eusebius kende Constantijn en zijn familie persoonlijk, en deed beroep op hem om Arius te helpen. Constantijn wilde vrede in zijn rijk nu het Christendom vrij mocht beoefend worden. Het Niceaanse concilie werd bijeengeroepen op vraag van Constantijn in mei en het eindigde in juni 325 nC. Toen Constantijn keizer werd, was er 14 jaar voorbijgegaan sinds keizer Galerius een eind maakte aan de vervolgingen. Velen van hen die leden voor de naam van Christus overleefden de vervolgingen en waren nu vertegenwoordigers op het Concilie van Nicea. Constantijn zat het concilie niet voor, wegens zijn leeftijd (en omdat hij geen theologische kennis had), maar hij werd vertegenwoordigd door twee presbyters [ouderlingen]. Bijna het hele concilie bestond uit bisschoppen (men schat 300 of meer) uit de oosterse kerken, waar deze ketterij bloeide. Er waren minder dan een dozijn bisschoppen die de rest van het keizerrijk vertegenwoordigden.

Er werd gedebatteerd of Christus een geschapen wezen was, zoals Arius promoveerde, of dat Hij van dezelfde substantie (Grieks *homoousia* als God, zijnde God) zoals Alexander voorstelde. De grootste bezorgdheid was het verband van Christus' godheid met de redding. Vermits het God is die veroordeelde (in Genesis 3) kon Hij slechts de enige zijn om te redden. Dit was geen kleine zaak, niet enkel stond de godheid van de Zoon op het spel maar ook zijn werk van verlossing. Dit verklaart dat zij die de godheid van Christus en zijn relatie tot de Vader niet begrijpen, ook niet begrijpen hoe de redding verkregen wordt.

Philip Schaff commentarieert op de Ariaanse beweging als volgt:

“Arianism was a religious political war against the spirit of the Christian revelation by the spirit of the world, which, after, having persecuted the church three hundred years from without, sought under the Christian name to reduce her by degrading Christ to the category of the temporal and the created, and Christianity to the level of natural religion” (Schaff and Wace, *Nicene and post Nicene fathers*, vol.4 p.385, *Against the Arians* ii 70).

Arius stond tegenover bisschop Alexander en zijn jonge assistent Athanasius. Alhoewel Athanasius niet in staat was een beslissing af te dwingen was hij erg actief in het presenteren van hun standpunt en rees hij op als de man van het uur. Beide personen argumenteerden tijdens het concilie vanuit de Schriften en met taal en logica. Athanasius discussieerde openlijk met de Arianen (zij die Arius' visie steunden). Wanneer de Arianen zich realiseerden dat zij het debat niet konden winnen door middel van een open discussie, keerden zij hun aandacht op de politiek en maakten het een kwestie van eenheid en harmonie in de Kerk, in plaats van een kwestie van waarheid. Het was Athanasius die deze positie contesteerde en bewees vanuit de Schriften dat Jezus van dezelfde substantie of natuur was als God. Het was Arius, en zijn nauwe bondgenoot Eusebius, bisschop van Nicomedië, die vasthield aan de stelling dat Christus letterlijk verwekt werd als de Zoon: een geschapen wezen.

¹⁶ Eusebius van Nicomedië († 341) doopte Constantijn. Hij was een bisschop van Berytus (nu Beiroet) in Fenicië, daarna van Nicomedië, en tenslotte van Constantinopel vanaf 338. http://en.wikipedia.org/wiki/Eusebius_of_Nicomedia.

Constantijn regelde de zaak aanvankelijk door Arius te verbannen, maar dat was maar voor een korte tijd. Rond 333 legde Constantijn opnieuw contact met hem. Arius reviseerde zijn geloofspunten en de synode van Jeruzalem herbekende hem en riep hem uit ballingschap terug en stuurde hem naar Alexandrië waar het allemaal begon.

Constantijn werd later gewonnen voor de kant van Arius door zijn vriend Eusebius, een medegelovige van Arius' visie van Christus als zijnde een schepsel. Op zijn doodsbed ontving Constantijn Eusebius van Nicomedië en werd door hem gedoopt als Ariaan (337 nC.). Constantijn wees dan de trinitarische leer af, en op zijn bevel werd Athanasius verbannen¹⁷. Een jaar na Constantijns dood werd Eusebius van Nicomedië de bisschop van Constantinopel, en de Arianen verkregen snel de controle over de belangrijkste gebieden van de kerk. De Drie-eenheid werd dus niet gepromoot door de Kerk (in Rome), maar werd uiteindelijk afgewezen door precies de man die wordt aangewezen als de bron ervan. Hij steunde Arius' zienswijze en wees de trinitarische visie af. Zowel de Drie-eenheid als de godheid van Christus werden niet langer gepromoot door de Kerk. In plaats daarvan werd dat afgewezen, vervangen door wat wij vandaag een Jehovah's getuigen doctrine zouden kunnen noemen. Constantijn was geen christen maar werd gedoopt om te zijn wat Jehovah's getuigen vandaag geloven. Zo werd dus de Drie-eenheid, die eens (tijdelijk) een geregelde zaak was, door de Kerk afgewezen. Voor de volgende 50 jaren werd het Arianisme de belangrijkste beweging in de Kerk. Dus wat Jehovah's getuigen verkondigen als accurate geschiedenis is in feite precies het tegenovergestelde van wat er in feite gebeurde. Constantijn is hun vriend - niet een vijand.

Wat gebeurde er met Arius? Hij was op weg naar Constantinopel (waar zijn vriend Eusebius heerste) toen hij plotseling stierf. Beide partijen hadden hun opinies over wat er gebeurd is. De Arianen zeiden dat hij vergiftigd was, de orthodoxe groep aanzag het als een goddelijk oordeel over zijn ketterij.

Constantijns zoon, Constantius, handhaafde de politiek van zijn vader waarbij Athanasius verbannen werd uit Alexandrië. Athanasius die de voornaamste opponent was van Arius, betaalde na het Concilie zwaar voor zijn standpunt. Vijf keer werd hij in ballingschap gedreven door de Arianen, die hun leer verstevigden in de Kerk, alhoewel het Concilie had bepaald dat Christus was: **“ware God van ware God, verwekt niet gemaakt”**. Dit geloof verspreidde zich en de synoden van Antiochië in 341 en Arles¹⁸ in 353 verwierpen de beslissing van Nicea. In 353 werd Constantius de heerser over het hele keizerrijk, als Ariaanse sympathisant, en in 356 werd Athanasius aangevallen tijdens zijn kerkdienst door Arianen die vergezeld waren van 5000 Romeinse soldaten. Hij kon ternauwernood levend weggelopen en spendeerde de volgende 6 jaar in ballingschap bij monniken in de omgeving. Niet enkel hij werd verbannen, maar ook Liberius, een bisschop van Rome, Hosius van Cordova, en ook nog iemand anders.

In 360, in Constantinopel, waren alle eerder aangenomen geloofsbelijdenissen verworpen en de term substantie (*ousia*) was buiten de wet gesteld. De Zoon werd verklaard te zijn *zoals* de Vader die hem verwekte, niet als van dezelfde substantie. De tijd zou spoedig keren, met Constantius' dood in 361.

Spoedig daarna begon de Ariaanse groep te versplinteren in kleinere fracties, en zij verloren invloed, vermits hun voornaamste religieuze invloed van Constantius kwam, die nu echter dood was. Athanasius was dan uiteindelijk in staat terug te keren, maar na een paar maanden werd hij andermaal verbannen door de Arianen. De Ariaanse macht werd ditmaal bijgestaan door de staat. Dit gebeurde aan en af tot ongeveer 366, toen de Ariaanse keizer Valens, die hem twee jaar eerder verbande, het raadzaam achtte hem terug te halen. Deze keer verbleef Athanasius daar tot aan zijn dood in 373 nC. Doorheen deze jaren schreef hij talloze boeken tegen de Ariaanse ketterij en de “Pneumatomachianen”¹⁹ (zij die de Heilige Geest bestreden; zij accepteerden de goddelijkheid van Christus maar zeiden dat de Geest een onpersoonlijke kracht was. Beide leringen worden door Jehovah's getuigen geaccepteerd). Athanasius bracht de rest van zijn leven door met het verdedigen van de beslissing van het Concilie. Het is tijdens de jaren van zijn beproevingen dat er een cliché werd ge-

¹⁷ Keizer Constantijn I verbande hem van Alexandrië naar Trier. http://en.wikipedia.org/wiki/Athanasius_of_Alexandria

¹⁸ Of “Concilie van Arles II”, in 353, bijeengeroepen door Constantius II.

¹⁹ De Macedonianen of Pneumatomachianen (= ‘Geestbestrijders’) loochenen de goddelijkheid van de Heilige Geest.

boren: “Athanasius tegen de wereld”²⁰. En zo was het, en wij zijn vandaag veel verschuldigd aan deze 4de eeuwse ‘Luther’ die opstond om de natuur van Christus en God te definiëren, tegen een vloed van valsheid. En dat is de ware geschiedenis die de sekten u niet zullen vertellen.

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm

²⁰ Athanasius contra mundum, Athanasius tegen de wereld. Tegen de hele wereld in verkondigde Athanasius de Godheid van Christus en hij won de strijd.